

Prof. univ. dr. **Augustin FUEREA**

MANUALUL UNIUNII EUROPENE

Prof. univ. dr. **Augustin FUEREA**

MANUALUL UNIUNII EUROPENE

*Ediția a VI-a
revăzută și adăugită*

Universul Juridic
București
-2016-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2004, 2006, 2010, 2011, 2016, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA
AUTORULUI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE
PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FUERA, AUGUSTIN**

**Manualul Uniunii Europene / prof. univ. dr. Augustin
Fuera. - Ed. a 6-a, rev. și adăug. - București : Universul Juridic,
2016**

Conține bibliografie
ISBN 978-606-673-843-9

341.217(4) UE

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.665**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

În urmă cu peste 65 de ani, 6 state europene semnau, la Paris, la 18 aprilie 1951, Tratatul prin care se puneau bazele primei Comunități Europene, Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO).

În timp, în cadrul acestei organizații internaționale (CECO), apare și se dezvoltă un sistem de drept nou, propriu spațiului european. Evoluția acestuia a fost atât de necesară și de spectaculoasă, încât, în prezent, îl găsim printre marile sisteme de drept ale lumii: sistemul romano-germanic, sistemul anglo-saxon (common-law), sistemul musulman etc. Astfel, putem afirma că tipologia dreptului s-a îmbogățit, în mod real, cu sistemul de drept al Uniunii Europene, nou apărut (cunoscut până la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, la 1 decembrie 2009, sub denumirea de „drept comunitar” sau „drept comunitar european”).

Rațiunea pentru care ne-am propus realizarea celei de-a șasea ediții a Manualului este dată de prioritățile pe care le are România, la această etapă, și anume: integrarea în Uniunea Europeană, după aderarea, deja, petrecută, la 1 ianuarie 2007 și dobândirea statutului de stat membru al Spațiului Schengen. Aceste obiective majore sunt de o permanentă actualitate și au consecințe dintre cele mai profunde și diverse pentru societatea românească de după anul 1990, societate care este tot mai mult raportată la realitățile societății internaționale universale și regionale.

Deși la nivelul Uniunii Europene putem vorbi despre existența dreptului economic, agrar, financiar, al afacerilor, concurențial ș.a., Manualul nu intră în detalii cu privire la ramurile și subramurile de drept mai sus-menționate, ci își dorește, prin excelență, prezentarea principalelor instituții cu care se operează la un astfel de nivel, în scopul familiarizării cititorilor cu unele concepte specifice.

Considerăm că Manualul, prin conținutul său, este de un real folos celor interesați de studiul acestui nou sistem de drept european, celor care se găsesc la început de drum, precum și aceora

care au preocupări în domeniul practicii europene sau în alte materii interferente: politicieni, oameni de afaceri, specialiști implicați direct în procesul de integrare a țării noastre în UE, cadre didactice, postdoctoranzi, doctoranzi, masteranzi, studenți sau alte categorii socio-profesionale, un loc aparte ocupându-l jurnaliștii care îndeplinesc un rol deosebit de important în diseminarea informației.

De asemenea, prin tematica prezentată, lucrarea oferă posibilitatea însușirii, înțelegerii și aprofundării problematicii referitoare la Uniunea Europeană, în general, și cu trimitere directă la relațiile acesteia cu statele membre, în special.

Concret, Manualul își propune, printr-un limbaj facil, să se constituie într-un instrument util atât pentru teoreticienii, cât și pentru practicienii domeniului. Având în vedere faptul că informația oferită cu privire la UE este generoasă, dar, de cele mai multe ori, controversată, din cauza confuziilor înregistrate cu privire la utilizarea diversilor termeni, lucrarea prezintă și analizează principalele probleme cu care s-ar putea confrunta toți cei care doresc o cunoaștere a materiei. Astfel, începând cu prezentarea contextului internațional care a condus la apariția Comunităților Europene, cercetarea pune accent pe o serie de delimitări de ordin conceptual: instituțiile Uniunii, personalitatea juridică a acesteia, politicile pe care se fundamentează Uniunea, obiectivele urmărite ș.a. Desăvârșirea volumului s-a realizat în luna mai 2016, astfel încât acesta oferă detalii actualizate până la data precizată.

În paginile finale ale lucrării, am considerat ca fiind binevenită prezentarea unor documente relevante.

Celor interesați le punem la dispoziție, totodată, o listă bibliografică apreciată de noi ca fiind reprezentativă pentru domeniu.

Cu toate eforturile destinate documentării și sistematizării, lucrarea este, în mod firesc, susceptibilă de permanente îmbunătățiri și adăugiri, aspecte pe care le vom avea în atenție în edițiile viitoare, în acest fel înțelegând să participăm la clarificarea unei problematici deosebit de ample, diverse, actuale, dar, mai ales, de perspectivă și

necesare pe care o reprezintă Uniunea Europeană, ca nou subiect de drept internațional.

Toate acestea sunt puse în evidență, cu precădere, de textul Constituției României, republicată, Titlul VI (Integrarea euro-atlantică), art. 148 – Integrarea în Uniunea Europeană:

„(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare¹.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alin. (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene”.

Autorul

¹ Sublinierea noastră.

ABREVIERI

ACP	- Africa, zona Caraibelor și Pacific
AELS (rom.) /AELE (fr.)/ EFTA (engl.)	- Asociația Europeană a Liberului Schimb
alin.	- alineatul
ALS	- Acord de Liber Schimb
art.	- articolul
AUE	- Actul Unic European
BCE	- Banca Centrală Europeană
BCN	- Banca Centrală Națională
BEI	- Banca Europeană de Investiții
CAER (rom.)/ COMECON (engl.)	- Consiliul de Ajutor Economic Reciproc
CAEM (fr.)	
CE	- Comunitatea Europeană
CEA	- Comunitatea Europeană de Apărare
CECA	- La Communauté européenne du charbon et de l'acier
CECO	- Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului
CEE	- Comunitatea Economică Europeană
CEEA/ EURATOM	- Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
CEA/CED	- Comunitatea Europeană de Apărare
CES	- Comitetul Economic și Social
CESE	- Comitetul Economic și Social European
CIG	- Conferință Interguvernamentală
CJ	- Curtea de Justiție
CJCE	- Curtea de Justiție a Comunităților Europene
CJUE	- Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COREPER	- Comitetul Reprezentanților Permanenți
CSCE/OSCE	- Conferința/Organizația pentru securitate și cooperare în Europa
CSI	- Comunitatea Statelor Independente
ECOFIN	- Consiliul Economic și Financiar
ECU	- (European Currency Unit) Unitatea monetară europeană (UME)

GATT	- General Agreement on Tariffs and Trade (Acordul General pentru Tarife și Comerț)
IME	- Institutul Monetar European
JAI	- Justiție și Afaceri Interne
JOCE	- Jurnalul Oficial al Comunităților Europene
JOUE	- Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
lit.	- litera
M. Of.	- Monitorul Oficial
NATO	- North Atlantic Treaty Organization
N.n	- Nota noastră
nr.	- numărul
OCED	- Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
OCEE	- Organizația pentru Cooperare Economică Europeană
ONU	- Organizația Națiunilor Unite
OTAN	- Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
op. cit.	- opera citată
pag.	- pagina
par.	- paragraful
pct.	- punctul
PESC	- Politica Externă și de Securitate Comună
PHARE	- Poland and Hungary: Assistance for the Reconstruction of the Economy (Polonia și Ungaria Ajutor pentru Reconstrucție Economică)
PTOM	- Pays et Territoires d'Outre Mer (Țări și teritorii de peste mare)
SEBC	- Sistemul European al Băncilor Centrale
SEE	- Spațiul Economic European
SIS	- Sistemul de Informații Schengen
SME	- Sistemul monetar european
T	- Tribunalul
TCE	- Tratatul de instituire a Comunității Economice
TCEE	- Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene
TCECA/CECO	- Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului

- TCEEA - Tratatul de instituire a Comunității Economice a
Energiei Atomice
- TFUE - Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
- TFP - Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene
- TL - Tratatul de la Lisabona
- TPI - Tribunalul de Primă Instanță
- TUE - Tratatul privind Uniunea Europeană
- TVC - tarif vamal comun
- TVA - taxa pe valoare adăugată
- SUA - Statele Unite ale Americii
- UE - Uniunea Europeană
- UEM - Uniunea Economică și Monetară
- UEO - Uniunea Europei Occidentale
- v.n. - vechea numerotare

Capitolul I

CONSIDERAȚII TEORETICE PRIVIND APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Secțiunea I

Contextul apariției Comunităților Europene

„Multă vreme, ideea de uniune a Europei s-a confundat cu cea de organizare a lumii”². În acest sens, la 1 mai 1930, apare „necesitatea unui pact de ordin general, oricât de elementar ar fi acesta, pentru a afirma principiile uniunii morale europene și pentru a consacra solemn evidența solidarității instituite între statele europene”, după cum face vorbire *Memorandumul lui Alexis Leger privind organizarea unui regim de Uniune Federală Europeană*³.

Analizată din perspectiva apariției, în timp, a ideii de unitate în spațiul european, este imposibil să nu observăm că aceasta este plasată în mod diferit de către juriști, economiști, filosofi, sociologi, politologi și, nu în ultimul rând, de către istorici, istorici care nici ei nu sunt unanimi cu privire la originile unei astfel de idei, respectiv a unui astfel de demers. Fiind vorba despre dimensiunea istorică a Uniunii Europene, nu-i putem ignora chiar pe istoricii care vorbesc despre ideea de unitate la nivel european încă din Antichitate, ori identifică unele evenimente care au avut loc în acest spațiu cu începuturile unei astfel de integrări sau o deplasează către prima jumătate a secolului al XX-lea⁴.

² **Charles Zorgbibe**, *Construcția Europeană. Trecut, prezent, viitor*, Editura Trei, București, 1998, pag. 5.

³ *Ibidem*, pag. 11.

⁴ În acest sens, **Stelian Scăunaș**, *Aspecte istorice ale civilizației europene ca premise ale ideii de unitate europeană*, în *Analele Universității Româno-Germane din*